

Delphi

“This site is currently unavailable in your region”

Karin Roberts / Senior Associate / Advokat & **Madeleine Kristoferson** / Associate

“This site is currently unavailable in your region”

Karin Roberts / Senior Associate / Advokat & **Madeleine Kristoferson** / Associate

Under de senaste åren har EU vidtagit flera åtgärder för att öka den fria rörligheten på de digitala marknaderna. Bland annat har roamingavgifter slopats och regler har införts som ger konsumenterna rätt att få tillgång till sina streamingtjänster, såsom Netflix, HBO eller Spotify, på utlandssemestern inom EU. I december 2018 införde EU regler som förbjuder omotiverad geoblockering. Bland annat förbjuds näringsidkare från att hindra åtkomst till webbplatser pga. att en kund är bosatt i en annan EU-medlemsstat. Den 1 april i år trädde en svensk lag ikraft enligt vilken näringsidkare som bryter mot reglerna ska betala en sanktionsavgift. I denna artikel går Madeleine Kristoferson och Karin Roberts igenom de viktigaste bestämmelserna i EU:s geoblockeringsförordning samt reder ut hur förordningen samspelar med det konkurrensrättsliga regelverket.

Begreppet geoblockering avser tekniker som hindrar att exempelvis en webbplats eller en annan informationskälla görs tillgänglig i ett visst geografiskt område. I december 2018 blev EU:s förordning om åtgärder mot omotiverad geoblockering¹ (nedan "Geoblockeringsförordningen" eller "Förordningen") tillämplig. Geoblockeringsförordningen är en del av det allmänna åtgärdspaket som har lagts fram av Europeiska kommissionen för

¹ Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG.

att öka den fria rörligheten på EU:s digitala marknad. De nya reglerna innebär i korthet att samtliga kunder som är medborgare eller bosatta i en EU-medlemsstat ska ha tillgång till alla nationella versioner av en näringsidkares webbplats och ska behandlas på samma sätt som inhemska kunder när de beställer från webbplatsen. Avtalsvillkor som ålägger en återförsäljare att handla i strid med reglerna om geoblockering, genom att exempelvis hindra kunder bosatta i andra länder att handla från återförsäljarens hemsida, är ogiltiga.

Förordningen gäller för alla näringsidkare som erbjuder sina varor och tjänster till konsumenterna i EU, detta oberoende av om näringsidkaren är etablerad i eller utanför EU. Konsumenterna kan vara både privatpersoner och företag under förutsättning att varorna eller tjänsterna köps uteslutande för slutanvändning. Geoblockeringsförordningen innehåller flera undantag. Bland annat är förordningen inte tillämplig på transportområdet, hälso- och sjukvårdstjänster, finansiella tjänster, audiovisuella tjänster (ex. filmstreaming) och spelverksamhet. Flera av dessa områden omfattas redan av andra EU-regler som förbjuder diskriminering.

Den 1 april i år trädde den svenska lagen (2019:59) med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning i kraft. Enligt lagen ska en näringsidkare som bryter mot geoblockeringsförordningen betala en sanktionsavgift till staten som kan uppgå till maximalt 5 miljoner kronor eller 10 % av näringsidkarens omsättning för föregående räkenskapsår.

Åtkomst till webbplatser

Förordningen innehåller ett förbud mot att hindra åtkomst till en webbplats (eller annat s.k. onlinegränssnitt såsom en app) pga. en kunds nationalitet, bosättnings- eller etableringsort. Förbudet omfattar även att t.ex. omdirigera kunden till en version av webbplatsen som - genom sin utformning, det använda språket eller andra egenskaper som gör det specifikt för kunder med en viss nationalitet, bosättningsort eller etableringsort - skiljer sig från den version av webbplatsen som kunden ursprungligen försökte få åtkomst till. Om kunden skriver in .dk ska kunden således inte automatiskt omdirigeras till den svenska .se-versionen av webbplatsen. För att en sådan omdirigering ska vara tillåten krävs kundens uttryckliga medgivande och kunden ska även fortsättningsvis ha åtkomst till andra nationella versioner av webbplatsen.

Åtkomst till varor och tjänster

Enligt geoblockeringsförordningen får en näringsidkare inte tillämpa olika generella försäljningsvillkor (exempelvis nettoförsäljningspris och leveransvillkor) för sina varor eller tjänster pga. en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort när näringsidkaren:

(i) säljer varor som levereras till en medlemsstat till vilken näringsidkaren erbjuder leverans eller som hämtas på en plats som överenskommit med kunden,

(ii) tillhandahåller tjänster som levereras elektroniskt, t.ex. molntjänster, datalagrings-tjänster, webbhotell och brandväggstjänster,

(iii) tillhandahåller tjänster som tas emot av kunden i det land där näringsidkaren är verksam, t.ex. hotellövernattningar, idrottsevenemang, biluthyrning och inträdesbiljetter till musikfestivaler eller nöjesparker.

Geoblockeringsförordningen kräver inte att en näringsidkare ska leverera varor till samtliga medlemsländer i EU, utan bara att näringsidkaren inte tillämpar olika villkor pga. en kunds nationalitet, bosättnings- eller etableringsort. Förordningen kräver inte heller att näringsidkare tillämpar samma försäljningsvillkor, t.ex. pris och leveransvillkor, på samtliga nationella versioner av sin webbplats.

En svensk kund ska således kunna få åtkomst till en

näringsidkares spanska webbplats och kunna beställa från den spanska webbplatsen enligt samma villkor som gäller för kunder bosatta i Spanien. Kunden kan dock inte kräva att en vara ska levereras till Sverige om de allmänna villkoren på den spanska webbplatsen stadgar att leverans bara sker inom Spanien. I detta fall måste den svenska kunden själv ombesörja transporten från Spanien.

Skyldigheten att ge utländska kunder åtkomst till och låta dem dra nytta av samma erbjudanden som inhemska kunder gäller inte för tjänster som levereras elektroniskt som avser icke-audiovisuella verk som skyddas av upphovsrätt (såsom streaming eller nedladdning av e-böcker, mjukvara, datorspel och musik). Kommissionen planerar dock en att genomföra en översyn av reglerna 2020, bland annat för att utvärdera om förbudet ska omfatta även dessa tjänster. Övriga bestämmelser i förordningen är tillämpliga även på denna typ av tjänster.

Geoblockeringsförordningen är i sin helhet tillämplig på t.ex. datorspel eller musik som distribueras på en CD-skiva eller en DVD.

Icke-diskriminering vid betalning

De nya bestämmelserna innebär ett förbud mot att tillämpa olika villkor för en betalningstransaktion pga. skäl som rör en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, den plats där betalkortet finns, betaltjänstleverantörens etableringsort eller betalningsinstrumentets utfärdandeort inom EU om:

- (i) Betalningen görs i form av en elektronisk transaktion via girering, autogirering eller ett kortbaserat betalningsinstrument av samma betalmärke och kategori,
- (ii) autentiseringskraven är uppfyllda och
- (iii) betalningarna görs i en valuta som näringsidkaren godtar.

En näringsidkare som godtar kreditkort av ett givet märke som utfärdats i en viss medlemsstat ska därmed godta samma typ av kreditkort av samma märke som utfärdats i en annan medlemsstat.

Passiv försäljning och förhållandet till konkurrensreglerna

Enligt konkurrensrätten kan avtalsvillkor i återförsäljar-

och distributionsavtal som förbjuder passiv försäljning antas vara konkurrensbegränsande och är därmed normalt otillåtna. Det kan dock finnas undantagssituationer där passiv försäljning inte är otillåten enligt konkurrensrätten. Med passiv försäljning menas att tillgodose beställningar som enskilda kunder själva tagit initiativ till, till skillnad från aktiv försäljning som avser situationen där näringsidkaren aktiv marknadsfört sig mot ett visst område eller en viss kundgrupp. Onlineförsäljning ses normalt som passiv försäljning. En leverantör får således inte förbjuda sin danska återförsäljare att sälja till en svensk kund som självant gått in på återförsäljarens webbplats och beställt en produkt. Med förbud mot passiv försäljning likställs exempelvis avtalsvillkor som innebär att återförsäljaren åtar sig att:

- (i) hindra kunder från andra områden att få åtkomst till webbplatsen
- (ii) automatiskt omdirigera kunderna till tillverkarens eller andra exklusiva återförsäljare webbplatser
- (iii) att avsluta en kunds onlineköp så snart dennes kreditkort visar en adress som inte ligger inom återförsäljarens (exklusiva) område.

Enligt konkurrensrättens så kallade vertikala gruppundantag kan dock en återförsäljare under vissa förutsättningar begränsas från att aktivt marknadsföra sig i ett område (eller till en kundgrupp) som tillverkaren har förbehållit sig själv eller där en annan återförsäljare har fått en exklusiv försäljningsrätt.

Enligt artikel 6 i Geoblockeringsförordningen är avtalsvillkor som innebär ett förbud mot passiv försäljning automatiskt ogiltiga i den mån avtalsvillkoren omfattas av förordningen. Geoblockeringsförordningen påverkar inte möjligheten till begränsning av aktiv försäljning, vars lagenlighet istället måste fastställas enligt konkurrensreglerna.

I de delar geoblockeringsförordningen är tillämplig har den företräde framför konkurrenslagstiftningen. Detta innebär att ett avtalsvillkor som strider mot geoblockeringsförordningens regler om åtkomst till onlinegränssnitt, åtkomst till varor och tjänster eller icke-diskriminering vid betalning är ogiltigt, även om avtalsvillkoret har bedömts som förenligt med konkurrensrätten.

När det gäller avtal som ingåtts före den 2 mars 2018 och som är i överensstämmelse med konkurrensreglerna ska dock artikel 6 börja tillämpas från och med den 23 mars 2020. Anledningen till detta är att ge näringsidkarna tid att justera existerande avtal.

Avslutande kommentarer

Eftersom geoblockeringsförordningen inte ger näringsidkare en skyldighet att leverera till hela EU kan bestämmelsen om åtkomst till varor och tjänster tänkas få störst praktisk betydelse när det gäller tjänster som levereras elektroniskt samt tjänster som tas emot av kunden i det land där näringsidkaren är verksam.

I övrigt bidrar geoblockeringsförordningen till en ökad pristransparens inom EU. Förordningen förstärker även förbudet mot att begränsa passiv försäljning och bidrar till att stärka den fria rörligheten av varor och tjänster inom EU:s digitala inre marknad.

Kontakt:

Karin Roberts / Senior Associate / Advokat
karin.roberts@delphi.se

Madeleine Kristoferson / Associate
madeleine.kristoferson@delphi.se